

H.B. 13. 1944

VII. évfolyam 1—3 szám.

1957 január—március

HIRÜNK A VILÁGBAN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
P. O. Box 1005
WASHINGTON 13., D. C.

MAGYAR KULTURÁLIS FIGYELŐ
Hungarian Bimonthly — Revista Húngaria
Revue Bimensuelle Hongroise

Előfizetési díj: Északamerikában
egész évre \$ 4.00, félévre \$ 2.00
Más országban havi két coupon

EGY ÉVFORDULÓN

Tíz évvel ezelőtt ezekben a napokban Magyarország izgalmas órákat élt: az úgynevezett összeesküvésű ügy napjait. December közepén kezdődtek a letartóztatások. Január elejéig azonban csak egy aránylag szűk réteg: az akkor már élet-halál harcot vívó Kisgazda és Kommunista pártok vezetősége tudott az eseményekről. December tizenhatodika és január ötödike között a nyilvánosság teljes kizárásával folyt a harc az összeesküvők, de valójában az ország sorsa felett. Ennek a harcnak voltak biztató fordulatai. Voltak pillanatok, amikor úgy tűnt, hogy sikerül a kommunista hamis vádak egész szövevényét visszafordítani a gyártókra és a magyar függetlenség maradványainak eltírásán acsarkodó kommunisták saját kelepcéjükbe bonyolódnak. Ehhez azonban nem kedvezett a nemzetközi helyzet. Elsőízben ekkor bizonyosodott be, hogy a magyar szabadságot határozó külső támogatás nélkül nem lehet helyreállítani. Januárban még az volt a remény, hogy az egész ügy megáll a Kisgazdapárt néhány fiatalabb tagjának letartóztatásánál. Ezeknek a fejét Rákosi már korábban is ismételtlen követelte. Februárra azután a legoptimistábbak is tisztán láthatták, hogy Rákosinak nincsenek feltételei: az egészret akarja. Kovács Béla nevét is belevonták az ügybe. Aki tisztában volt a magyar belpolitikai élet valóságos összefüggéseivel, az előtt ennek a mindent átfogó jelentősége egy pillanatig sem maradhatott kétséges.

Sajnos azonban a küzdelemnek ez a második fázisa már megkezdése előtt eldőlt. Az összeesküvésű ügy első szakaszának ugyanis éppen az volt a főcélja, hogy meg-

bénítsa a magyar politikai ellenállást. A szovjet megszállás állandósításának előharcosai ugyanis nagyon világosan felismerték azt a szerepet, amelyet az összeesküvők viszonylag kicsiny és a nyilvánosság előtt keveset szereplő csoportja a valóságban játszott.

Az összeesküvők között a társadalom minden rétege, minden magyar foglalkozás, minden felekezet papja, sőt minden politikai árnyalat képviselve volt. Az összeesküvők ennek megfelelően sok mindenben különböztek, de három pontban feltétlenül egyetértettek. Így egyetértettek abban, hogy az első magyar politikai feladat az ország függetlenségének és szuverenitásának helyreállítása. Egyetértettek abban, hogy az országnak a maga sorsát demokratikusan, a demokrácia eszközeivel, a legszélesebb magyar tömegek aktív részvételével kell kialakítania. Végül egyetértettek abban is, hogy a magyar függetlenség, a magyar demokrácia szilárd társadalmi alapja egyes-egyedül csak a magyar parasztság széles tömege lehet.

Ebbe a három alapelvbe vetett hittel ez a viszonylag kis csoport minden magyar társadalmi réteg, felekezet, és társadalmi erőcsoport felé fennálló összeköttetéseit igen hatékonyan tudta felhasználni a történelem kirótt feladat — a megszállókkal és csatlósikkal szemben kialakult társadalmi és politikai front egységének csendes és szívós szolgálatára.

Erre a munkára igen-igen nagy szükség volt. Ez a korszak a rohamos társadalmi és politikai változások ideje volt. Ez a változás a kommunizálék és szövetségeseikkel szemben az országerő és néperő küzdő

társadalmi és politikai csoportosulás — e valóságos inszurrekció — annyira különböző elemeit nagy és egyenlően megterhelésnek tette ki. Ennek éppen az volt a célja, hogy a frontot a legnagyobb feszültség vonalai mentén szétrobbantsa. A különféle társadalmi rétegek, a különböző egyházak, foglalkozási csoportok más-más nyomás alá kerültek. A fogásokban sohasem szűkölködő kommunista taktika minden elkövetett, hogy a kisebb nyomás alatt álló csoportokkal elhitesse, hogy a távolabbi jövőben sem kell semmitől sem tartaniok, hogy csak egy kicsiny — akkor éppen reakciónak kikiáltott — csoport elleni akcióról van szó... Ilyenkor kellett az összeesküvőknek és más hasonlóan gondolkozó egyéneknek és csoportoknak fellépni, hogy a kommunista szalámizást megakadályozzák, vagy legalább is lelassítsák. Hogy harcba vigyék azokat, akik a nyomás pillanatnyi hiánya miatt talán elkényelmeskedtek volna a küzdelmet és megtartsa az érdeklődését azoknak a rétegeknek is, amelyek a történelem kérleltetellen logikája szerint akkor is kénytelenek lettek volna korábbi anyagi és politikai helyzetük radikális romlását tudomásul venni, ha kommunisták nem is lettek volna Magyarországon.

A december-januári letartóztatások kikapcsolták ezt a rendkívüli hasznos csoportot. A rákövetkező hetek eseményei megmutatták, hogy ezzel a kommunistaellenes összefogás értékes eleme ment veszendőbe. A front összetartó kapcsai úgy meggyengültek, hogy aránylag rövid idő alatt sikerült akcióképességét megszüntetni. A bomlás politikai síkon volt a leggyorsabb: a kommunista szalámizásnak minden akadálya megszűnt.

Az összeesküvők mérhetetlen kommunista rágalomhadjáról célpontjává lettek. Ennek részleteire itt nincs hely, de nem is szükséges kitérni. Csak azt kell örömmel megállapítani, hogy a szabad világ közvéleménye állatott a szítán, a rágalmaknak nem adott hitelt. A megszállók és cinkosaik manőverei eredménytelenek maradtak. Sem az összeesküvőknek kikiáltottakat, sem a magyarságot nem lehetett megérthetetlen. Ebben nem kis szerepe volt

annak a következetességnek, amellyel az összeesküvők tekintélyes része két megszállás alatt viselkedett: mindkettőben áldozatosan védve a nemzeti függetlenség minden pártszemponton, osztályérdeken és ideológián felülemelkedő ügyét.

Az összeesküvésre nemcsak a tízéves forduló miatt kell visszacmlékezni. És az emlékezésnek nem is egyedül az a célja, hogy egy csoport hűség és bátor magyar ember emlékét életbentartsa. Az elmúlt évtizedben a magyar nép a hősök és vértanúk olyan a történelemben pártját ritkító koszorújával kápráztatta el a világot, hogy ebben a végtelen sorban szinte listelenség egyeseket kiemelni még akkor is, ha éppen ezek nyitották meg vagy voltak az elsőik között a hosszú sorban.

A megemlékezést aktuálissá az októberi magyar forradalom teszi. A téltenségre és gyávaságra mentséget keresők szeretik hangoztatni, hogy a magyar forradalom elbukásában a magyar nép mértéktartásának hiánya volt a főtenyező. Ha a magyarok nem nyultak volna erőszakhoz, ha hajlandók lettek volna valamilyen kompromisszummal megelégedni... hajtogatják a más bőrre oly könnyen engedékenyek — (közben persze szívesen elsiklanak afölött, hogy az elmúlt években éppen ők szerették annyira hangoztatni: „a szabad világ sohasem nyugodhatik bele.“)

Ezekre a támadásokra és álmentségekre éppen az összeesküvés adja meg a csattanó cáfolatot. 1945-47-ben a magyar nép nem erőszakkal, hanem politikai eszközökkel; nem türelmellenül, hanem jóbi mértéktartással és önfegyelemmel törekedett a minden nép elidegeníthetetlen örökjogát: a függetlenséget visszaszerezni. Nem tüntetett. Egy barbár csordának minden garázdalkodását szó nélkül tűrte. Mikor politikai állásfoglalásra került sor, azt is hékésen, csendesen, minden fenyegetés nélkül, sok nyugati államban és a demokráciára maguknak szabadalmat követelő körökben sem mindig előforduló tisztasággal és általános részvétellel lefolyt választásokon tette. A választás után is meglepő mértékletességgel tanusított: minden módon igyekezett kerülni a leszavazott megszállók érzékenységének és preszliksének fölösle-

40 MAGYAR REMEKMŰ

Irtta: Dr. WILLIAM H. F. LAMONT

A regényirodalomról szóló egyetemi előadásaim során néhány magyar regényről szerelmem volna ismertetni. E célból barátomhoz, a boldogult Reményi József professzorhoz fordultam tanácsért. Megkérdeztem tőle, mit tekint a 10 legnagyobb magyar regénynek. Ő közölte saját véleményét, de azt ajánlotta, hogy írjak a budapesti, szegedi, debreceni és pécsi egyetemek irodalomtanárainak is. Dr. Reményi egyúttal megadta azoknak a magyar ludósnak a nevét is, akik Németországban, Olaszországban, Franciaországban és más országban élnek. Mindegyiküknek írtam.

Összeelve válaszaikat, 40 nagy regénynek a következő listáját kaptam:

Eötvös József	Falu jegyzője, 1845
Kemény Zsigmond	Zord idő, 1862
Jókai Mór	Az új földesur, 1863
Jókai Mór	A kétségbeesett ember fiai, 1869
Jókai Mór	Az aranyember, 1873
Mikszáth Kálmán	Szent Péter esernyője, 1895
Gárdonyi Géza	A láthatatlan ember, 1902
Gárdonyi Géza	Egri csillagok, 1901
Herczeg Ferenc	Pogányok, 1902
Molnár Ferenc	Pál-utcai fiúk, 1907
Mikszáth Kálmán	A fekete város, 1911
Krúdy Gyula	A vörös postakocsi, 1913

Szabó Dezső	Az elsodor falu, 1919
Herczeg Ferenc	Az élet kapuja, 1919
Makkai Sándor	Az ördögsekér, 1925
Kosztolányi Dezső	Édes Anna, 1926
Babits Mihály	Halálfiái, 1927
Zilahy Lajos	Két fogoly, 1927
Móra Ferenc	Ének a búzamezőkről, 1927
Gulácsy Irén	Fekete völgyek, 1927
Tamási Aron	Ábel a rengetegben, 1932
Móra Ferenc	Az aranykoporsó, 1932
Nyirő József	Úz Bence, 1933
Kós Károly	Országépítő, 1933
Kassák Lajos	Egy ember élete, 1934
Móricz Zsigmond	Erdély, 1935
Móricz Zsigmond	A boldog ember, 1935
Surányi Miklós	Egyedül vagyunk, 1936
Karinthy Frigyes	Utazás a koponyám körül, 1937
Márai Sándor	Vendégjáték Bolzanóban, 1940
Kodolányi János	Juliánus barát, 1940
Móricz Zsigmond	Rózsa Sándor, 1942
Illyés Gyula	Húnok Párizsban, 1946
Németh László	Iszony, 1947
Wass Albert	Adjátok vissza a hegyeim, 1948
Déry Tibor	Felelet, 1950
Márai Sándor	Béke Ithakában, 1952
Wass Albert	Elvész a nyom, 1952
Veres Péter	Szegények szerelme, 1952
Tamási Aron	Bölcső és bagoly, 1953

ges megsértésél. Kiszámított provokációkra, helyi erőszakosságok sorára sem reagált.

Mindez hiábavaló volt. A hamis összeesküvés vádakkal megindult végső támadás bizonyosságot tett arról, hogy a megszállók és belső cinkosaik nem békés együttélést, népek közötti méltányos barátságot, hanem meghódolást akarnak. Az összeesküvés per tapasztalatai után a magyar népnek nem volt semmiféle erkölcsi kötelessége vagy logikai indítéka arra, hogy a szovjettel és a kommunistákkal szemben még egyszer politikai eszközöket, diplomáciát és más szépen hangzó, de csak a nemzetközi erkölcsnek legalább a minimumát elfogadó felekkel szemben eredményt ígérő eszközöket alkalmazzon.

1945-47-ben a magyar nép a politika minden eszközét felhasználta szabadsága visszaszerzésére. 1956-ban pedig a harc minden rendelkezésére álló formáját és eszközt kimerítette. Senkinek sincs joga többet követelni tőle.

Az összeesküvés tanulsága, 1956 forradalmának összeomlása ugyanazt bizonyítja: azoknak, akik minden ünnepnapon és a közbeeső hétköznapi nagy részén is minduntalan a szabadságról szónokolnak, akik állandóan azt hajlogatják, hogy a rabnépek szabadságának helyreállítása ünnepélyes célkitűzésük: azoknak a szép szavakon és a történelmi pózokon túlmenően aktív és hathatós segítséget kell nyújtaniok ennek a szabadságnak a helyreállításához.

(F.)

Miután így világossá vált előttem, hogy a magyar tudósok szerint mik a kiemelkedő magyar regények, a Kongresszusi Könyvtár katalógusához fordultam, hogy felfedezzem, a fentiek közül mely regényeket fordítottak le angolra. Amit megtudtam, igazán elkedveltenítő volt. A 40-ből csupán 10 regény van angolra fordítva. Éspedig a következők:

Eötvös	Falu jegyzője (The Village Notary)
Jókai	Az új földesur (The New Landlord)
Jókai	A kőszívű ember fiai (The Baron's Sons)
Jókai	Az aranyember (A Modern Midas)
Mikszáth	Szent Péter esernyője (St. Peter's Umbrella)
Moinár	Pál-utcai fiúk (The Paul Street Boys)
Kosztolányi	Édes Anna (Wonder Maid)
Zilahy	Két fogoly (The Two Prisoners)
Móra	Ének a búzamezőkről (Song of the Wheatfields)
Karinthy	Utazás a koponyám körül (A Journey round my Skull)

Amikor a fenti könyveket meg akartam

rendelni az amerikai kiadóknál, újabb csatlódás várt rám. Rájöttem, hogy egyet sem vehetek meg közülük, mert mind kifogyott! Továbbá azt is megtudtam, hogy a nagy amerikai egyetemi könyvtárakból még csak ki sem tudom kölcsönözni őket, mivel ezeket a könyvtárakat nem érdekelte eléggé a magyar szépirodalom abban az időben, amikor angolul megjelentek e könyvek. Princeton-nak csupán 4 van meg a 10 közül, a Yale-nek is 4, a Columbiának csak 2, a Western Reserve-nak 1, a University of Pennsylvaniaiánál is 1 és a Rutgers-nek egy sem!

Mindez nagyon elszomorított. Rájöttem, hogy ha mi amerikaiak olvashattunk volna magyar szépirodalommal és megismerhettük volna azokat a férfi és női jellemeket, akik sok nagy regényükben szerepelnek, sokkal hamarabb megértettük volna annak az országnak a problémáit és sokkal többet segíthettünk volna hősiessé szabadságharcuk idején.

Hat éves a HIRÜNK A VILÁGBAN

1951 januárjában indult meg lapunk — egy éven át sokszorosított formában, majd nyomtatásban jelent meg — s e számmal hetedik évfolyamába lép.

Ebből az alkalomból közöljük azoknak nevét, akik — mint cikkírók, munkatársak, ankéljaink résztvevői, pályázataink bírái — résztvettek közös munkánkban:

Auer Pál, Bakó Elemér, Barankovics István, Bárányné Oberschall Magda, Bényei László, Bobula Ida, Bokor Béla, Bóné Gyula, Borsody István, Cserenyey Géza, Dabasi Schweng Lorándné, Dorogsághy Dénes, Fenyő Miksa, Fercsey János, Ferdinándy Mihály, Ferdinándyné Zsuzsanna Magda, Fodor Károly, Gáspár Ödön, Gesztesi Gyula, Gombos Gyula, Grosschmid Géza, Hajnóczy Gergely, Hám Tibor, Hőgye Mihály, Jászay Antal, Juhász Vilmos, Kárász Artur, Kecskeméliné Láng Erzsébet, Kézdi Kovács Elemér, Kósa János, Kovács Imre, Krüzselyi József, William H. F. Lamont, Major Róbert, Megyer József, Molnár Endre, Nagy Ferenc, Padányi Gulyás Jenő, Reményi József, Rényey Viktor, Rézler Gyula, Rónai Zoltán, Szabó György,

Szász Béla, Sziklay Andor, Szigeti József, Teleki Géza, Vajay Szabolcs, Végh Jenő, Veress Sándor, Zeke Zoltán, stb.

Felhívás olvasóinkhoz

A HIRÜNK A VILÁGBAN bibliográfiát készít a magyar forradalomról s szabadságharcról megjelent könyvekből. Kérjük olvasóinkat, küldjék meg szerkesztőségünknek azoknak a bármely nyelven megjelent műveknek az adatait, melyek egészben vagy jelentős részben a magyar forradalommal foglalkoznak.

Az adatokat a belső címlapról vegyük s a következőket tartalmazzák: Szerző, könyvcím (esetleg alcím), kiadás (ha már második vagy további), kiadási hely, kiadó, kiadási év, oldalszám (mindig az utolsó arab számot kérjük megadni, függetlenül a tényleges oldalszámtól). Amennyiben a könyvnek csak bizonyos része foglalkozna Magyarországgal, ennek terjedelmét kérjük közölni (pl.: 81—124 o.).

Mutatóba alább közöljük egy könyvnek az adatait:

Michener, James A.: The Bridge at Andau. New York, Random House, 1957. 270 old.

MEGZAVART LELKIISMERETEK VIGASZA

A magyar forradalom kétségkívül fordulópont. Csak a jövő döntheti el, hogy az európai és a világtörténelemben milyen a jelentősége, de az ebben a pillanatban is nagyon valószínűnek látszik, hogy lesz tarthatóbb hatása és következménye is.

A pillanatnyi hatása így is óriási volt, az események azokat az országokat és népeket is megrázták, amelyeknek történelmére a forradalom aligha fog közvetlen befolyást gyakorolni.

Érdekes megvizsgálni, hogyan is érintette mindez lapunk főgondját, hírünket a világban. Erthetően ezt a vizsgálatot most csak kedvűzőlten visszahatásokra korlátozzuk. Lehet hogy vannak olvasók, akik számára ez talán meglepetés, de a valóság az, hogy a forradalommal szemben világszerte megnyilatkozó csodálat és bámulat, sokhelyütt mélységesen őszinte lelkesedés zajába itt is ott is belevegyült a kritika, gyakran a rágalom hangja. Ezekben a sorokban most ennek a kritikának a főbb irányait kívánjuk áttekinteni — ennek annál is nagyobb a fontossága, mert a forradalom elmúlt, a hétköznapiok rideg fényénél jobban látszik a korom és a füst mint a láng.

Itt nem foglalkozunk azokkal a támadásokkal, amelyek a Vasfüggöny mögött érték a magyar forradalmat. Végre is ezek a támadások központi vezényszóra és félreérthetetlen politikai szándékokból hangzottak el. Annál meglepőbbek viszont azok a hangok, amelyek nyugati oldalról hangzottak el a magyar forradalommal ellen.

A kritikus hangok voltaképpen igen sok helyen voltak hallhatóak, ha a szó nem is volt tulságosan hangos, a fogalmazás sokszor szándékosan bizonytalan, inkább csak célzásszerű volt. Mintha az állításokat inkább csak kísérletképpen repítették volna fel: vajjon megragadnak-e? A különféle kritikákat általában öt csoportba sorozhatjuk:

a) Az első csoport a forradalom első napjaiban volt hallható. Eszerint Magyarországon tulajdonképpen nem forradalom, hanem két kommunista csoport egymás elleni harca folyik. Ezt a beállítást főként

emigránsok — persze nem magyar és gyakran nem magyarbarát emigránsok terjesztették. Egyes nyugati kancelláriák politikája is lápol adhatott az efféle híreszteléseknek. Végre is egyes nyugati köröknek éppen ez lett volna az álma, a legkedvezőbb, a legkényelmesebb megoldás: forrongás liszta kommunista vonalon. Ez sokat ártott volna a Szovjetunióknak, anélkül, hogy nyugati beavatkozásra, támogatásra igényeket lámaszthatott volna.

A magyar forradalomnak ez a beállítás azonban igen rövidéletű volt: az események egyszerűen megölték. A forradalom nyomán támadt nemzetközi lelkesedés tűzésen a magyar hazafiakból nem lehetett tarlósan kommunista dogmák finom értelmezése körül hadakozó bolsevistákat csinálni. Mindamellett a hiedelem nem mindenütt halt meg: csak legutóbb is egy magyar politikai személyiséggel folytatott televíziós vita során megint csak felmerült.

b) A forradalom keltette általános lelkesedés világszerte erős hullámokat váltott ki. Egyes körökben felkelt az aggodalom, hogy ez az általános lelkesedés miféle visszahatásra vezet, ha a forradalom — és ez ezekben a napokban nagyon is befejezett ténynek látszott — elbukik. Ekkor lépett előlérbe egy újabb rágalom, amelyet főként olyan elemek kolportáltak, amelyek a szabadságot inkább csak hirdetni szeretik, mint áldozatok árán szolgálni. Ez a rágalom az úgynevezett ellenterror vádja volt. Lapokban képsorozatok — különösen egy Sadovy nevű cseh fényképész képei — hívták fel a figyelmet arra, hogy forradalmárok kegyellenkednek. A fényképész megrázó hangon írta le, hogy a képek felvétele után nem tudott egyebet csinálni csak sirni. A cikkek és a fényképek nyomán természetesen egyetlen szó sem derült ki abból hogy a forradalmárok a méltán kivégzett Ávósok börtönciben miféle kínzókamrákat és halotthamvasztókat és milyen kínok áldozatait találták. És valahogy azt is eléggé hiányosan dokumentálták a lapok, hogy az Ávósok a forradalom alatt miféle vérengzéseket vittek végbe: a parla-

ment előtti vérengzésekről például sokáig egyetlen kép sem jelent meg, holott ez sem volt hozzáférhetetlen és azóta ilyen kép is napvilágot látott.

A képek mellett vezércikkek is utaltak az ugynevezett ellenterrorra. Ja, ha a magyarok nem szervezték volna meg a maguk ellenterrorját — elmélkedett az egyik nagy washingtoni lap, amikor egyes körök úgy látták, hogy a Gerő-féle ellenakció mégis csak letöri a forradalmat.

Ez a rágalom sem volt sokáig a forgalomban — legalább is nem az első vonalban. A hadjárát elült, mert közben mégiscsak a forradalmárok kerekedtek felül. Igaz, hogy csak egy időre, de a rágalmak is csak egy időre ültek el. A képek megmaradtak, újra kiadták őket, igaz ekkor már a cseh fényképész gyalázatos szövege nélkül. Azonban az is beigazolódott azóta, hogy rágalmak nehezen vesznek ki a köztudatból: legulóbb megint előkerült egy amerikai folyóiratban a terror rágalma, ezúttal megtoldva az antiszemilizmus borsával. Az utóbbival kapcsolatban a legszebb az, hogy egyetlen antiszemita kilengésre sem került sor a forradalom alatt...

c) Egészen új tápot kaptak a kritikus hangok az oroszok visszalérése után. Ezúttal a kritikusok sorában olyan magas személy is megszólalt, mint az Egyesült Államok elnöke, akihez egy sajtókonferencián az újságírók kérdést intéztek: biztatlana-e az amerikai kormány a magyarokat felkelésre. A kérdés aktuális volt, tele politikai jelentőséggel és súlyos morális aggodalmak húzódtak meg mögötte. A sajtókonferencia szabályai szerint az elnököt nem szabad szórul-szóra idézni, a többféle variánsból nehéz megállapítani, hogy az elnök pontosan mit is mondott, de az világos, hogy a forradalmat legalább is helytelennek minősítette azzal az egyszerű érveléssel, hogy sikertelen maradt. Némely vezércikkírók is megpendítették ezt a hangot, de amerikai lapokban az olvasók tollából nem egy levél jelent meg, amely utalt rá, hogy az amerikai Függetlenségi Háború legalább ilyen reménytelennek indul, mint a magyar forradalom.

d) A forradalom helytelen voltának gondolatát bővítették ki azután azok a cikkek

és kommentárok, amelyek igyekeztek megmagyarázni mindazoknak, akik sajnálkoztak a forradalom bukásán vagy felháborodtak a szabad világ hivatalos köreinek a passzivitásán, hogy a forradalomnak egy hibája volt: túlszaladt... már t. i. a litoizmuson vagy annak lengyelországi formáján. Eszerint az érvelés szerint a magyarok csak saját magukat okolhatják a szovjet beavatkozásért. Ennek egész irodalma támadt. Egyik-másik tételről érdemes külön is beszámolni. Mindszenty bíboros, akik nyolc esztendőn át többé kevésbé a vallásszabadság nagy mártírjának és szimbólumának szerepét töltötte be a nyugati sajtóban, ezúttal egyes kommentátorok tolla alatt bűnbakká süllyedt. Jellemző erre a Christian Science Monitor hasábjain megjelent kommentár, amely szerint a magyar és a lengyel események közötti különbséget legjobban Mindszenty bíboros és a lengyel primás ellentétes egyénisége magyarázza: míg a varsói érsek a Gomulkával való együttműködésre biztatta a népet, Mindszenty más utat követett. Mint a továbbiakban a cikk elmondja, Mindszenty egy sajtókonferencián elhangzott kérdésre, hogy belép-e a kormányba, azt válaszolta: Én vagyok a hercegprimás! A cikkíró ebből azt próbálja a levezetni, hogy a primásnak a tizenhatodik századba illő felfogása van a társadalomról és politikáról, magát a királyi hatalom utódjának tekinti, stb. és ezt az oroszok nem hagyhatták. Arról persze egy szó sem jelent meg a cikkben, hogy a primási kijelentés egyszerűen annyit jelentett: kérem én vagyok a hercegprimás — másszóval olyan hercegprimás, aki közben a kormánynak is tagja lett volna, még nem volt a magyar történelemben.

Ez a kis történet kettős szép célt is szolgál: egyfelől a magyarokat megrágalmazza, bukásukat igazolja (elmaradt emberek, elmaradt célokért küzdöltek), ugyanakkor az oroszokat némileg kedvezőbb fénybe állítja be: végre is egy nagy visszakanyarodást, a tizenhatodik századba való visszatérést! akadályoztak meg, ha módszereik nem is helyeselhetők.

e) Az ötödik csoportot csak futólag említjük meg: ez a menekültek ügye. Közel

PÁLYÁZAT

A szovjet-kommunizmus magyarországi hatalomátvételét követően megszületett magyar emigráció hosszú időn át azon dolgozott s azt remélte, hogy a nyugati hatalmak a középkelet európai népek békés felszabadítását hivatalos külpolitikájuk főcéljai közé fogják sorolni.

Közel egy évtizedes várakozás s passzív ellenállás után a magyar nép maga vette kezébe sorsa intézését s a dicsőséges októberi forradalomban felszabadította magát az idegen zsarnokság alól.

A Nyugat azonban cserbenhagyta Magyarországot nemcsak katonai, hanem politikai téren is. Így a Szovjetunió visszafogallhatta hazánkat. Ugyanakkor egy új magyar emigráció jelent meg Nyugaton a magyar nép szószólójaként.

Minden jel arra mutat, hogy a nyugati nagyhatalmaknak a természetellenes „titolizmus” politikájuk bukása után semmi-féle konstruktív koncepciójuk nincs a magyar, illetőleg a kelet európai kérdés megoldására.

A megváltozott helyzetben a magyar emigráció számára felvetődik a kérdés: milyen új politikával képzelhető el Magyarország, illetve a rabnépek felszabadítása?

A Hírünk a Világban pályázatot hirdet a magyar emigrációs koncepció, valamint az általa helyesnek vélt nyugati külpolitika alapelveinek a megfogalmazására.

A pályázat célja nem a volt vagy jelenlegi irányzatok kritikája. Pozitív koncepció megfogalmazását kérjük, egy nyugati diplomával való képzelt beszélgetés, vagy esetleg esszé formájában.

Határidő: 1957, augusztus 1.

Pályabírák: Auer Pál, Hám Tibor, Teleki Géza.

A pályázat terjedelme nem haladhatja meg az öt, kettős sortávolságú gépelt oldalt. Minden pályázatot kérünk négy példányban megküldeni.

Pályadíjak: Első díj: \$ 50.00, második díj: \$ 25.00, harmadik díj: \$ 10.00.

kétszáz ezer ember áttelepülése rengeteg surlódással, bajjal jár. Ennek melléktermékei megtalálják útjukat a sajtóba. És bár sok kedvező, sőt talán többségében kedvező hír olvasható a menekültekről, a kedvezőtlen hírek ragadósabbak.

Kell-e jelentőséget tulajdonítani ezeknek a kritikáknak, támadásoknak és rágalmaknak? Igen. Igaz ugyan, hogy nagyrésztük olyasmik, ami ilyen nagy esemény sajtó, rádiókommentálása során egyenesen várható. Jelentőségüket azonban megnöveli az, hogy ezeknek nagy része kifejezett politikai célt látszott szolgálni. A magyar forradalom egyik nem kicsiny jelentősége abban volt, hogy valódi értékére szállította le azokat a biztató szavakat, amelyeket könnyelmű vagy nagyon is számító nyugati politikusok nem is egyszer inkább saját válaszlóiknak szánva a Vasfüggöny mögötti népekhez intézgetnek. Ez a lelkiismeretek nem mindennapos hullámozását, forrongását eredményezte. Az elhangzott támadá-

sok lelkiismeretfurdalások eloszlatását, megzavart lelkiismeretek megnyugtatását, elaltatását célozták. Mint a lelkiismeretfurdalások elaltatásának eszközei általában, ezek is megtétezik a bünt: végre is a sokat szenvedett és áldozott magyar népet még meg is rágalmazzák. Az igazi baj azonban az, hogy ezek nem tévedések, hanem politikai célt szolgálnak. Így sokkal ragadósabbak is lesznek. Eljöhét még az az idő is, amikor több szó esik a rágalmakról, mint a forradalom nagy lényeiről és ére-nyeiről. (P. F.)

*A Sztáray hanglexikon kiadás
Első kötet — 12 Zsoltár
A Passaic-i Magyar Református Egyház
és Bertalan Imre lelképásztor
énekülésében.
Kapbató: a Passaic-i Ref. Egyház
irodájában
220-4th St., Passaic, N. J. — Ara \$ 5.00*

Egy kis kuriózum: HUNYADI A FEHÉR HÁZBAN

A nándorfehérvári győzelem 500-ik évfordulóját megünnepelte az idén az egész világ. Az Egyesült Államokban még az is megtörtént, hogy a budapesti amerikai követ magyarnyelvű beszédében méltatta Hunyadi jelentőségét. Van még valami, ami Amerikát s Hunyadit, pontosabban — akármilyen valószínűtlen — Truman és Hunyadit hozza kapcsolatba, előbbi elnöksége idejéről.

A szerkesztő fiókjában egy érdekes kis üzenet van 1956 májusából. Sziklay An'or (Andor C K a.), aki műfordítási pályázatunk bírálóbizottságának egyik tagja volt, írta a következő sorokat a szerkesztőknek:

Kézrel készült és festett, ebéd-lői disztányérok, csobolyok, kulacsok, butélikák a magyar népművészet eredeti motívumainak felhasználásával lakásának magyar hangulatát fejezi ki. A világ bármely részébe szállítja

„HELENA STUDIO“

Box 3933, GPO, Sydney.

Fényképes árjegyzékünket 2 bélyegű alvány ellenében légi-postán küldjük.

„Ügy emlékszem, kedves István, hogy egy ízben már elmondtam neked ezt a kis esetet. Most a nándorfehérvári évforduló miatt térek rá vissza s egyben már dokumentálni is tudom.

Az eset 1951-ben történt, az elnök dolgozószobájában. Külföldi diplomatákat kellett odakisérnem a protokoll-főnök akkori helyettesével. A formális tárgyalást könnyed diskurzus követte, amely valahogyan arra terelődött, hogy európai kisépek mi mindent tettek a történelem folyamán az egész Nyugat civilizációjáért. Truman elnök megjegyezte, hogy mennyire feledésbe merült például Hunyadi János neve,

aki 1456 nyarán Belgrádnál diadalt aratott II. Mohamed seregei fölött, a szó szoros értelmében megmentve a keresztény Európát a török áradattól.

Érthetően meglepett, hogy Truman elnök oly pontosan tudta a történelmi adatot, holott tudvalevőleg formális képzettsége nem haladta meg a középiskolát. Megkérdeztem, hol szerezte értesülését. Azt válaszolta, hogy a történelemmel mindig nagyon sokat foglalkozott s ennek eredetileg fizikai oka volt. Már kisfiú-korában gyengék voltak a szemei s alig volt nyolc éves, amikor már állandóan szemüveget kellett viselnie. Ez gátolta a szabadidejét olvasással, túlnyomórészt történelmi tárgyú könyvek olvasásával töltötte. Így került elébe sok minden távoli népek életéről, feledésbe merült adatok messzi országok múltjáról.

(Emlékiratai tavaly megjelent I. kötetében erre részletesen kitér. Azt mondja ott többek között, hogy a „történelemnek felmérhetetlenül sokkal tartozom. Felbresztette bennem, mint fiatal fiúban, a vezető szerep és a kormányzat alapelvei iránti érdeklődést. Tudni akartam, miből fakadtak a leghiresebb vezető emberek sikerei, kudarcai. A történelem számomra sokkal többet jelentett regényes kalandok sorozatánál. Szilárd oktatást, bölcs tanítást találtam benne. Megtanított arra, hogy nemzetek vezetőire nézve kötelező nemcsak saját népük múlt-

jának ismerete, hanem minden nagy nemzetéé, ha vállalni akarják a vezetői felelősséget; minden erőfeszítést meg kell tenniük, hogy alkalmazzassák ezeket az ismereteket a határozatoknál, amelyeket egész népük javára kell meghozniuk. Szakadatlanul olvastam a történelmet — s teszem ezt azóta

ESTUDIO JURIDICO SIMON-TELLO

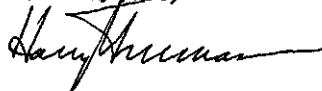
Buenos Aires. Argentina
Cangallo 1133 — T. E 35 — 824

is.“ Hozzáteszi, hogy már ötödik életéve betöltése előtt olvasott; „Mama“ tanította meg olvasni. Mire tizenégy éves lett, alig volt könyv a helyi közkönyvtárban, amelyet el ne olvasott volna — és a Bibliát akkor már három ízben végigolvasta.)

Azzal kapcsolatban, hogy az idén lesz Hunyadi nándorfehérvári győzelmének ötszázadik évfordulója, irtam néhány sort Mr. Harry S. Truman magánzónak, emlékébe idézve azt. Utóvégre: aki Hunyadi-ra és vele kapcsolatos évszámokra oly bámulatos pontossággal emlékszik, az talán azt a meglepetést sem felejtí el hamar, amelyet e réven hallgatóiban keltett. Továbbá: nem valószínű, hogy elnöksége folyamán akár előbb, akár utóbb szó esett volna éppen Hunyadi Jánosról a fehérházi dolgozószobában. Megkértem hát, adja meg a pontos forrást, amelyből első ízben értesült a nagy magyar hős tetteiről. A volt elnök a következőképpen adta meg a kért felvilágosítást:

When I was a child, I had a set of books called "Great Men and Famous Women." John Hunyadi was among the distinguished soldiers included under that title, and I have never forgotten him.

Sincerely yours,

„A Magyar Génius“

„A múlt század ötvencs éveiben finom érzékű írók és irodalomélvezők egyszerre elkezdtek itt is, ott is a költészet kiszáradásától félni... A visszahatás egyik fajtája az volt, hogy szűknek és laposnak találták minden otlhoni tehetőséget és már csak az ismeretlen, a nemklasszikus (és nemromantikus!) irodalmakba vetették reményüket... Különösen a finn-ugor költészet s ebben is a magyar költészet és népköltészet látszott alkalmasnak arra, hogy bőven buzgó forrásaival megenyhítse és felfrissítse az elikkadt ‚nagy‘ irodalmakat. Az első európai író, aki bizonyos értelemben a népköltészet egyetlenes történetét akarta megírni, Thalès Bernard, a magyar köllöktől s főképp Petőfitől várta az egyetlen irodalom megújhodását.

Ebben az aggodalmaskodásban és gyógyszerkeresésben sok volt a túlzás. Az irodalom nem volt beleg, csak más, — mint ahogy mindig változnia kell az élet változásával. De amint a ‚magában teljes‘ nemzeti irodalom mellé lassankint minden ország olvasóközönségében és kritikájában felsorakozott néhány idegen irodalom vagy néhány tucat idegen mű, az is nyilvánvalóvá kezdett válni, hogy a kimagasló irodalmak és a kisebb nemzetek irodalmai között nincs általános színvonalkülönbség és egyetlen irodalom ismerete sem pótolhat bennünket más irodalmak nemismeréséért. Az utolsó évtizedek tanulságai még fokozták azt a meggyőződést, hogy Európa lelke a nemzeti irodalmakban alakul, de nemcsak a ‚nagyhatalmakéban‘. A lakosok száma, a négyzetkilométerek tömege, a bajonettek erdejének sűrűsége és az irodalom értéke közt nincs törvényszerű viszony.

Nagyon kevés túlzással azt lehetne mondani, hogy a magyarság és Európa viszonyának teljes megoldását hozná, ha a magyar irodalmat nyugaton jól ismernék. Nemcsak azért, mert ez az irodalom a legkedvezőbb értékeléssel biztosítja a magyar nemzet s a magyar szellem számára: sokkal nagyobb számú és nagyobb hatalmú nemzetet tükröz, mint amilyennek a magyar nemzet a mostani pillanatban látszik.

Hanem azért is, mert — éppen a közösségtudat rendkívül erős középponti helyzete révén — ez az irodalom megszámlálhatatlanul sokszor s a legváltozatosabb helyzetekben világitotta át az egyénnek a nemzethez, a nemzetnek az emberiséghez való viszonyát. Nagy nemzetek is adhatnak itt-ott nagyságukhoz méltó, új fogalmazást e kettős viszonynak, amely végeredményben az ember földi életének szilárdságához nélkülözhetetlen. De csak a kivételesen művészi hajlamú és mély lelki életre kényszerült kisebb, ill. közép nemzeteknél válhatik ez a probléma oly állandóvá, mint amilyen a magyar nemzet számára különösen történelmének újabb századaiban volt.“ (Hankiss János: A MAGYAR GÉNIUSZ. Budapest Székesfőváros kiadása, 1941, 95—97 o.)

Petőfi Sándor mondta:

„Én a külföldön is szeretnék híres lenni, nem személyes hiúságból, hanem inkább azért, mert magyar vagyok és a mi népünknek szüksége van arra, hogy a világ figyelmé ismét ráforduljon, ha mindjárt egy szabólegény eszközölné is azt. A magyar nép hivatva van egészséges szellemével egész Európát újjá teremteni, tudniillik a mi magyar földművelő és iparos népünk, de nem az elkorcsosult pesti, uracsok. Igen is, maga a magyar nép, ez egyedül az igazi Petőfi Sándor és a mi én vagyok — legyen az jó vagy rossz — én csupán essentiája, egyszerű képviselője vagyok ezen nép jellemének. Nekem magamnak nincs egyéni érzelmem, én az összes magyar nép érzelmeit birom s fejezem ki verseimben és szíves készséggel beismerem, hogy ezen nép jellemének minden hibája, gyengéje, nyersesége is, nemcsak én ereje és erénye, egyszersmind az én sajátom... (1846. Kertbenyhez).

NYUGATI FIGYELŐ

AMERIKAI EGYESÜLT ALLAMOK

Hangversenyek a szabadságharcosok javára

Bartók-émlékhangversenyt rendezett az American Hungarian Studies Foundation a Minneapolisi Zenekar és Doráti Antal közreműködésével a new yorki Carnegie Hallban a magyar menekült egyetemi hallgatók javára. A hangversenyen Yehudi Menuhin játszotta Bartók hegedűversenyét. Ez a hangverseny 1957. II. 17-én volt. Január 13-án Nadas István és a Budapest Vonósnégyes hangversenyezett a new yorki Columbia Egyetemen a menekültek javára. Baltimore-ban 1956. XII. 16-án Balogh Ernő, Jámbor Ági és Geller Róbert működött közre egy ilyen hangversenyen. A montanai Billings-ben 1957. II. 2-án rendezett hangversenyt a Billingsi Magyar Menekültügyi Tanács.

Március 23-án Chicagóban rendezett hangversenyt az American Hungarian Studies Foundation. Reiner Frigyes vezényelt. A Foundation két hangversenyének bevételéből 100 magyar menekült diáknak adnak ösztöndíjat amerikai egyetemekre.

Lincoln és Kossuth

szellemi kapcsolatairól ir rendkívül érdekes s ismeretlen dokumentumokat feltáró cikket a SATURDAY REVIEW (57, II. 16.). A cikk abból az alkalomból íródott, hogy egy magyar felkelő rádió a második orosz támadás után Lincoln gettysburgi beszédét olvasta be angolul.

Kiss Sándor

a Magyar Forradalmi Tanács főtitkára s Horváth János, a Tanács

tagja, 1957. III. 20-án az „Un-American Activities“ képviselőházi bizottsága előtti ismertette a magyar forradalmat s a jelenlegi terrort. Nyilatkozatukat az egész amerikai sajtó ismertette.

Nagy Ferenc

volt miniszterelnök egy 1957. III. 17-i ASSOCIATED PRESS-jelentés szerint a Californiai Egyetem díszdoktora lett 1951. március 21-én. Az amerikai kormány által kiadott „In Quest of Freedom“ c. pamfletben az utolsó évtizedek legjelentősebb menekültjei közt, Toscanini, Rachmaninov, Stravinsky, Einstein, Sigrid Undset, Pulitzer és még tizennégy további személy mellett Nagy Ferenc fényképe és története is szerepel.

Varga Bélát

a Magyar Nemzeti Bizottmány elnökét, a floridai Rolling egyetem díszdoktorává avatták 1957. II. 25-én.

A Life

magazin 1957. III. 4-i vezércikke felsorolja, mit lehetett volna amerikai s UNO-részről tenni a magyar forradalom eltiprásának a megakadályozására. A lap következő száma Lodge amerikai UNO-fődelegátus ellenvéleményét közli, a LIFE azonban továbbra is fenntartja állításait.

A magyar zene

igen előkelő helyet foglal el a mikrobarázdás lemezekben. A legnagyobb amerikai gramfonlemez-katalógusnak, a havonként megjelenő THE LONG PLAYER-nek 1956. XI-i 274 oldalas számában számtalan magyar zeneszerző s előadóművész szerepel. A bevezető tanul-

mányt Nagy Elemér írta, akiről megjegyzik, hogy „a Central City Opera Festival művészeti igazgatója és a Hartt Zenei Kollégium operaosztályának a vezetője“.

A katalógus e száma Bartóknak nem kevesebb, mint 63 művét listázza s azok előadói között, különféle nemzetiségű híres művészek mellett, a következő magyarok szerepelnek:

Sándor György; Földes Andor; Farnadi Edith; Kozma Tibor; Varga László; Fricsay Ferenc; Ormándy Jenő; Doráti Antal; Reiner Frigyes; Herz Ottó; Solti György; Serly Tibor; Ajtay Viktor; Kuttner Mihály; Anda Géza; Kabos Ilonka; Csabay László; Végh Sándor és vonósnégyese; Starker János; László Magda; Schwalb Miklós; Gertler Endre; Fekete Zoltán.

Egyébként Dohnányi Ernő 12 műve (előadók között, Schwalb Miklós és Scholz János), Goldmark Károly 3 műve, Kálmán Imre 7 műve (előadók között Barabás Sári), Kodály Zoltán 17 műve (előadók között Solti György, Ormándy Jenő, Fricsay Ferenc, Doráti Antal, Kabos Ilonka, Róth Feri és vonósnégyese, Végh Sándor és vonósnégyese, Starker János, Herz Ottó), Lajtha László és Fekete Zoltán 1-1 műve, Lehár Ferenc 15 műve (előadók között Lehár és Ormándy), Liszt Ferenc 65 műve (előadók között Balogh Ernő, Farnadi Edith, Kilényi Edvárd, Doráti Antal, Sándor György, Schwalb Miklós, Károlyi Gyula, Ormándy Jenő, Reiner Frigyes, Földes Andor, Kabos Ilonka), Romberg Zsigmond 6, Rózsa Miklós 9, Serly Tibor és Weiner Leó 1-1 műve (az utóbbi esetében az előadók között Herz Ottó és Starker János) szerepel a katalógusban, amely többmillió példányszámban jelenik meg.

ANGLIA

„Egy forradalom költői“ címmel ír Philip Toynbee az OBSERVER-ben (57. I. 27.). Cikkének nagy részét Toltas Tibor-nak s volt börtöntársainak, valamint lapuknak, a Londonban megjelenő NEMZETOR-nek szenteli.

Magyar Írók Szövetsége alakult Londonban az otthon betiltott Írószövetség utódjaként. Április 15-én újra megindul az IRODALMI UJSÁG, Faludy György lesz a főszerkesztő.

AUSZTRALIA

Független Magyarország néven, nagyalakú formában jelenik meg ez év eleje óta a DEL KERESZTJE, Nagy Kázmér szerkesztésében. A lap az 1956-os magyar forradalom eszméinek szolgálatát tűzte ki programjával.

FRANCIAORSZÁG

Auer Pál cikkét közli a LE MONDE (57. I. 11.). „A szabad világ — írja Auer — egyhangúan elismeri, hogy a magyar nép feimérhetetlen szolgálatot tett neki. És mi volt ezért a jutalom eddig? A menekülteknek nemes emberi érzésekről, tanuskodó fogadtatást biztosítottak. Ami azonban e téren történt, semmi vonatkozásban sem áll az igazi problémával. Nem jó-tékonyaságra, hanem politikai támogatásra van a magyaroknak szükségük. Mit tettek ezen a téren? Semmit!“

Guy Mollet francia miniszterelnök

ezt írta Auer Pálnak a magyar forradalom vérbefojtása után: „Mint demokratának és mint európainak, nagy fájdalmat okoz nekem szerencsétlen nemzetének vértanúsága. Én is és kormányom is meghajolunk a magyar nép bátorsága előtt. Nemzete újból megmutatta a világnak, hogy mit jelentenek szá-

mára az egyén és a nemzet jogai, amely jogokért mindig kész sikra szállni.“ (56. XI. 10.)

Kéthly Anna a Magyar Forradalmi Tanács elnöke, kapta az első 10.000 svájci frankos díjat, melyet az Európa Tanács alapított az európai egység érdekében kifejtett legkiemelkedőbb munkásság kitüntetésére.

INDIA

A Csodaipur-i Szent István templom beszentelésre készen áll, elkészültek a magyar miseruhák s hat nagy magyar címeres lobogó. Csak az oltár és a harang hiányzik. (Polgár István, a misszió magyar papja, a még hiányzó \$ 300-ra adományokat kér a következő címre: Rev. Fr. I. Nikolic, S. J., 1150 Carroll St., Brooklyn 25, N. Y.)

IZRAEL

Sybarys de Severas-ról ír hosszú riportot az UJ KELET (56. III. 13.) „az ősmagyar nemes keleti táncművész Dzsingisz khán egyenes leszármazottja — Izráelben“ alcímmel. „Sybaris de Severas, igazi nevén Bélavári de Csegeris és Torockói Tatár Eugéne Miklós, röviden Tatár Miki (az előadott táncok) nagyrészt a fáraók sírján felfedezett hieroglifákból, ősrégi miniatűrökből, vagy az Omar Khayam kötetényeiből rekreálta“. A második világháború előtt Iránban telepedett le partnereivel. „Elbeszélése szerint Teheránban, ahol fantasztikus színházi kultúra van, másfél évtized alatt 35 revüt, operettet és baletet hozott ki. Bejáratos volt Reza sah udvarába, Indiában a híres Aga khánnal parolázott, Johore hercegségben részt vett a szultánnó megkoronázásán. A szultánó egyébként nem volt más, mint Mendel Margit nagyváradi zsidólány. (Rém érdekes volt, ahogy a Mancsi pislogott, amikor fejére tették a koronát.“)

MAGYARORSZÁG

Az írók tiltakozása

Íróink nemcsak előkészítették s szellemileg vezették a forradalmat, de a második orosz támadás után sem szüntek meg tiltakozni az idegen beavatkozás ellen. Az első tiltakozás a budapesti rádión hangzott el, a támadás első óráiban. November 7-én egy újabb segélykiáltást sugárzott az egyik utolsó felkelő rádió:

„Mi meghalunk, de áldozatunk ne legyen hiábavaló. A végső órában egy lemeszárolt nemzet nevében hozzátok fordulunk, Camus, Malraux, Mauriac, Russell, Jaspers, Rinaudi, T. S. Eliot, Koestler, Madariaga, Jimenez, Kazantzaki, Lagerkvist, Laxness, Hesse és oly sok más szellemi harcos. Az óra ütött, amikor a beszéd már nem elegendő, cselekedni kell. Csináljatok valamit. Cselekedjétek, rázzátok fel a Nyugatot szörnyű tétlenségéből. Cselekedjétek, cselekedjétek, cselekedjétek...“

November 22-én az Írószövetség küldöttsége a szovjet parancsnokságon tiltakozott a deportálások ellen s a törvényesség betartását követelte.

December elején 110, a magyar kulturális életben szerepet játszó személyiség nyilatkozatot írt alá s tett közzé, melynek lényege így hangzik:

Mi, Magyarország értelmiségi dolgozói, régi őseinkhez méltóak akarunk maradni és egyetértünk a magyar szabadságharc hőseivel. Magunkra vállaljuk szavaink összes következményeit: letartóztatást, deportálást és, ha kell, a halált. Ünnepelesen tiltakozunk: ne deportáljátok férfiainkat, fiataljainkat. Követeljük, hogy engedjétek szabadon azokat, akiket már elhurcoltak. Azonosítjuk magunkat a vádakkal: mi is harcosok vagyunk Magyarországon szabadságáért és függetlenség-

géért. Egy szabad és erős Magyarországgal a Szovjetunió jó szomszédi kapcsolatban élhetne, egy megszállt és leigázott Magyarországgal azonban sohasem. Mi nem akarjuk a régi szociális rendszer helyreállítását. Van annyi erőnk, hogy megvédjük a parasztok és munkások rendszerét. Velük és értük akarunk a jövőben élni.

A 110 aláíró között szerepel: Kodály Zoltán, Veres Péter, Képes Géza, Kassák Lajos, Németh László, Déry Tibor, Háy Gyula, Ignotus Pál, Ferencsik János, Sándor Judit, valamint számos budapesti egyetemi tanár.

A Kádár-klíkk ugyan később több írórt rávett, hogy hűségnyilatkozatot adjon ki, de egyetlen igazán jelentős író sem szerepel közöttük. Közük volt Illés Béla, Bölöni György, Fodor József, stb.

Az Irószövetség végső állásfoglalásáról s az írók elleni megtorlásról lapunk más helyén számolunk be.

Sántha Károly meghalt

1956. XII. 11-én hunyt el a világhírű magyar ideggógyász s agysebész, aki az ideiglenes nemzetgyűlés alelnöke volt 1945-ben.

Az írói Kossuth-díjakat

idén Németh Lászlónak, Szabó Lőrincnek, Heltai Jenőnek és Fodor Józsefnek adták. (A nagydíjat Ko-

dály kapta). Hogy miért a fenti négynek. jóllehet pl. Németh László aktív szerepet játszott a forradalom alatt? Részben bizonyára azért, mert valakiknek csak kell adni s jelentős író, aki Kádárék mellett állna, aligha van, részben azért, hogy kompromittálják őket s a külföldet is megtévezzék. Németh László az 50.000 forintos díjat a hődmezővásárhelyi főiskolának adta.

NÉMETSZAG

Film a forradalomról
Münchenben Erdélyi István filmvállalata felvásárolta a forradalomról s szabadságharcból nyugatra került filmfelvételeket. Ezekből egy egész estét betöltő dokumentumfilmet készített. A film a Magyar Forradalmi Tanács védnökségével fog megjelenni.

SVÁJC

Veress Sándor
műveiből rendeztek hangversenyt Bernben, 1957. II. 5-én. a zeneszerző 50-ik születésnapja tiszteletére. „Hommage à Paul Klee“, Verbunkós, Erdélyi táncok — e Veressművek szerepeltek a műsoron.

„Még mindig túl kevesen tudják — írta a WELTWOCHÉ róla (57, II. 1.) — hogy a magyar alkotóművészek egyik legjelentősebb képviselőjének Svájc lett a második hazája...“

SVEDORSZÁG

Világbajnokságot
nyert a Mosóczy-Simonné női pá-

ros a stockholmi asztalitenisz világbajnokságokon. (NÉPAKARAT, 57. III. 16.)

Népi ének- és táncegyüttes

alakult a borgholmi magyar menekülttáborban, mely bejárta Dé'svédországot.

Heine Petőfről:

„Őn nagy örömet okozott nekem könyvével... Petőfi olyan költő, aki csak Burns-höz és Béranger-hoz hasonlítható... olyan megdöbbenően egészséges és primitív egy betegesen és agyafurtan modoros társadalom közepette, hogy Németországban nem találok párját; ilyen természetes hangot én magam is csak ritkán tudok megütni; ezzel szemben úgy látom, hogy szelleme nem éppen a legmélyebb és hogy teljesen hiányzik belőle az a bizonyos hamleti vonás, az ő és nemzete szerencséjére...“ (Kertbenyhez írt leveléből).

(Egy másik levélből, ugyancsak Kertbenyhez, egykorú fordításban:)
„En magam még csak igen kevés ily természethangokat találtam, melyek bírásában oly gazdag ez a pórfiu, mint a legszebben éneklő csalóány. Mi, az öntudatos ész, a reflexió emberei ily eredetiség mellett valóban csak sajnálkozásra vagyunk méltók!“

AZ AMERIKAI MAGYAR REFORMÁTUS EGYESÜLET

1801 "P" Street, N. W. — Kossuth House — Washington 6. D. C., USA.

Az egyetlen magyar egyesület, amelyet az Egyesült Államok kongresszusa látott el charterrel. 8 millió dollár vagyónunk, 30 millió dollár érvényben lévő biztosításunk van. Felvesszünk az USA területén élő és 55 évesnél nem idősebb személyeket. Adunk élet-, baleset-betegség-, valamint egyéni és családi kórház-biztosítást.

KERJEN TÁJÉKOZTATÓT!

GOND ÉS HITVALLÁS

A magyar írók nyilatkozata

Egy ezredév alatti sok zivatar verte nemzetünket. De a zivatarkor borujában is két fény mindig hű maradt hozzánk. Egyik a nemzet csillaga, mely vészerek idején is áttört fényével a homályon; a másik pedig virrasztó költőink fáklya-fénye, mely a magyarság számára ma is tanítás.

Számunkra több is annál, mert kötelező örökség.

Hűséggel szeretnők ezt az örökséget hordozni. Nehéz. De megtennünk mégis az egyetlen ut, mert nincs feloldás. Itt állunk hát, a számadás és a vallomás erkölcsi kényszere alatt. Itt állunk az októberi szabadságharc véres halmán, melyet egy nép reménye ostromol. Ha egy évtizedre visszatekintünk erről a halomról, szenvedőnek és várakozónak látjuk a népet. Szenvedett, mert korának eszméit, melyeket tíz év előtt reménnyel üdvözölt, idegen formában és zsarnoki módon akarták életvé tenni. A hosszú kényszer alatt kiujultak természetén a történelmi sebek, s nemzeti függetlenségét veszendőnek látta. Szenvedő és igaztalan sorsában gyógyulásra áhitva vágyakozott s nemzeté válni sóvárgott.

Ebben a vágyban és sóvárgásban van a forrás, mely október 23-án feltört a mélyből. Mint ennek a forrásnak neves tanui, keserves szívet kell megmondanunk, hogy a szovjet kormányzat történelmi tévedést követett el, amikor vérrrel festette meg forrásunk vizét. Dicső költőink élő szelleme és az emberi igazság segít nekünk abban, hogy jóslatot tegyünk: eljön az idő, amikor a megtévedt hatalom bűnbánatot mond, mint ahogy az általa megdöntött hatalomnak is meg kellett bánnia ama tiprást, amelyben Petőfi elveszett. Hitünkben és népünk ismeretében mindenkit óvunk attól a téves ítéllettől, hogy szovjet fegyverek nélkül a szocializmus vívmányait kiirtotta volna a forradalom. Tudjuk, hogy nem. Mert a munkásosztály, a parasztság és a java értelmiség hive volt és változatlanul hive a demokrácia és a társadalmi szocializmus vívmányainak, melyeket nem elsorvasztani akart, hanem élővé tenni inkább. Élővé tenni, azaz a maga magyar testéhez szabni és nemzeti hagyományainak szellemével is megtölteni.

Ezt akartuk és ezt akarjuk ma is, akik a nép vágyainak igéit hirdetjük és jobb jövőre tesszük

írói sorsunkat. Ezért szólunk külön és együtt az 1945-ös földosztás népi törvénye mellett; nemkülönben a bányák, az üzemek és a bankok ügyében, hogy azok a társadalom tulajdonában virágozzanak. De vajon terem-e elegendő módon a föld, ha a paraszt a termelés módjaiban kedvét nem leli? S vajon virágozik-e a közösségi vagyon, ha nem egészséges a társadalom?

Igen, nemzeti függetlenség nélkül kedvesezgett a munkás és a paraszt, a kéz és az értelem, egészséges társadalom nélkül pedig nem gyarapszik a közös vagyon. Meg kell hát szerezniünk, s éppen a szociális haladás érdekében, a nemzeti függetlenséget; s a népi önkormányzat útján meg kell teremtenünk az egészséges társadalmat.

A nemzeti függetlenség és a társadalmi rend demokratikus felépítése: ez a magyarság vágya, melyet mi is hordozunk és munkába önteni törekszünk. S miközben szívünket és írói életünk jövőndő napjait betölti ez a szándék, a nemzeti egység bölcsője mellől tolmácsoljuk is mindenkinek. A közös cél gondjában kezünket nyújtjuk a munkásoknak, köszöntésünket lélekből küldjük a parasztságunk és szivből az ifjuságnak. Győzzük meg együtt a politika vezetőit, hogy a politika nem lehet öncél, hanem csak a nép üdvére eszköz; s készteszük őket arra, hogy a magyarság egységes óhaja szerint használják ezt az eszközt. Vagyis a függetlenség kivivására egyfelől, beiső életünkben pedig arra, hogy a munkások és a parasztszék törzsére, a szellem és az értelmiség segítségével, felépüljön az egészséges magyar társadalom, az önkormányzat demokratikus módján. Csak így jöhet létre az erős és gazdag állam, melynek a barátságja más államokkal igaz és tartós; s amely nemcsak számúzi az emberi kizsákmányolást, hanem maga sem nehezedik nyomasztó terhével a népre. A nyugalmas és dolgos társadalom, a nép jólétén őrködő állam fölött emigy biztos záloga lesz a jövőnek a nemzet.

Mindezekben magyar gondjainkat röviden elmondottuk és véleményünkről hitvallást teszünk. Írói munkánk igéi lesznek szavaink, gondunk örökös az időben, véleményünk pedig a közírás betűibe és irodalmi művekbe költözik.

Hűséget fogadunk a zászló előtt, mely jelezte nekünk, hogy a nép forradalmi egységéből a nemzet újjászületett. Ebben a hűségben, hitvallásunk alapján, gondozni és védeni fogjuk a magyarság szellemét. Erkölcs legyen a munkánk talpköve, műveinkben pedig találjon értelmet és

formát a nép alkotó ereje, az emberség és eszméivel a kor.

Egyedül így leszünk méltók a nagy elődökhöz, s egyedül így válhatunk későbbi nemzedékek érdemes őreivé.

Budapest, 1956 december 22.

Magyar Írók Szövetsége

Ez volt az a kiáltvány, minden bizonnyal Tamási Áron írása, melyről az Írószövetség december 28-án szavazott. A kiáltványt 250 tag közül 237 szavazta meg, 6 szavazott ellene, 7 tartózkodott a szavazástól.

„(Ez a szavazás) kinyilvánította — írja a FIGARO LITTÉRAIRE (57, I. 5.) — a szovjet páncélkocsik és a Kádár-kormány rendőrségével szemben, hogy a magyar forradalom él; ezek az írók felháborodott tiltakozással szálltak szembe a hivatalos kommunista propagandával, amely azt kapitalista és reakciós felkelésnek festette le, és elítélték azoknak a bűnét, akik a forradalmat vérbe fojtották.

E majdnem-egyhangú határozat... maga a nép majdnem-tökéletes egyetértésének a tükörképe, mely éppolyan rendíthetetlen és legyőzhetetlen. Ez annál rendkívülőbb és zavarba ejtőbb, miután 12 évi magyar „népi demokrácia” után nem maradt Magyarországon más értelmiségi, mint aki csatlakozott a rezsimhez vagy akit a rezsim maga nevelt. Magyarország „burzsoá” intelligenciája minden jel szerint likvidáltatott vagy száműzetésbe kényszerült az évek folyamán... Nem az érsek s horthysta feudális urak támadták meg az orosz páncélosokat benzines palackokkal és rendeztek sztrájkot Csepel

szigetén, s még kevésbé voltak monarchisták vagy liberálisok azok az írók, akik hitet tettek s hitet tesznek továbbra is tökéletes szolidaritásukról a felkeléssel.

Talán még soha egyetlen nemzet értelmiségi osztálya nem állt ilyen hatalmas és egyhangú spontaneitással egy forradalmi mozgalom élére s vált jelképévé ily világosan e mozgalomnak. A magyar október történelmi jelentősége pontosan abban áll, hogy nem a „túlélők” lázadásáról volt szó, akik egy utolsó kísérletet tesznek a mult feltámasztására, hanem azoknak az elveknek a visszautasításáról, melyek a kommunista világot irányítják... Ez volt korunk első post-marxista forradalma!”

Január elején Moszkva láthatta, hogy a Nyugat még csak egy kompromisszumra sem akarja kényszeríteni a magyar kérdésben, s Hruscsov és Malenkov budapesti útja után elkezdődött a megtorlás. Január közepén kivégezték a Magyar Nemzeti Forradalmi Bizottmány elnökét, Dudás Józsefet s társát Szabó Jánost, sok más szabadságharcossal együtt. Leccaptak az írókra is. Felfüggesztették a Magyar Írószövetség működését s letartóztatták az „íróházadás” több vezetőjét, köztük Háy Gyulát s Zelk Zoltánt.

A Magyar Forradalmi Tanács kiáltványa

A magyar forradalom szervezeteinek és demokrálikus politikai pártjainak képviselői által Strasbourgban január 7-én létrehozott Magyar Forradalmi Tanács ünnepélyes felhívással fordul a világ közvéleményéhez és az emberi szabadság eszméjét tiszteletben tartó kormányokhoz.

Négy hónappal ezelőtt kell fel az egész magyar nép, hogy kivívja függetlenségét és szabadságát. A magyar forradalom, idegen megszálló csapatok beavatkozása ellenére, győzött. A magyar kormány november elsején elhatározta, hogy kilép a

Varsói Katonai Szövetségből, kinyilatkoztatta Magyarországot semlegességét, feljelentette a szovjet csapatok látozását és felkérte a nagyhatalmakat, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetét az ország új nemzetközi státusának elismerésére és biztosítására. A segélykérés eredménytelen maradt. Magyarország magárahagyva a Szovjetunió csalárd módon előkészített, brutális katonai beavatkozásának áldozata lett.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Magyarországra vonatkozó határozataival mind a Szovjetunió kormánya, mind pedig

az általa megalakított Kádár-kormány nyíltan szembehelyezkedik. Ez a kilívó magatartás mégsem vont maga után semminemű megtorló intézkedést.

A szovjet propaganda a tényekkel homlokegyenest ellenkező rágalmakat szór a magyar nép szabadságharcára és a világ figyelmét elterelni igyekszik a Vörös hadsereg beavalkozása következtében előállott tragikus helyzetről. A szovjet kormány legújabb diplomáciai kezdeményezéseivel meg akarja szüntetni a magyarországi agresszióját követő nemzetközi elszigeteltségét.

Mindezt figyelembe véve, a történelmének egyik legragikusabb időszakát élő magyar nép nevében, a Magyar Forradalmi Tanács kéri az érdekelt kormányokat, hogy a Szovjetunióval csak abban az esetben kezdjék el tárgyalásokat a más világszerte megoldása érdekében, ha azt megelőzően, illetőleg az esetleges nagyhatalmi konferencia első pontjaként, a magyar kérdés rendezése napirendre kerül.

Magyarországon a nemzet legjobbjai esnek áldozatul az idegen megszálló erők árnyékában működő szisztematikus megtorlásnak. Rendkívüli bíróságok, sőt orosz katonai bíróságok ítélkeznek magyar hazafiak fölött, akiknek egyellen bűnük, hogy sikraszálltak népük szabadságáért. A kormány még attól sem riadt vissza, hogy az általa meghirdetett amnesztiát utólag visszavonja.

A Kádár-kormány provokatív jellegű intézkedései könnyen olyan légkört teremthetnek az országban, hogy az elkeseredett lakosság a harc újrafelvételére szánja el magát, még akkor is, ha annak kimenetele reménytelennek látszik.

A Magyar Forradalmi Tanács kéri az Egyesült Nemzetek Szervezetét, a kormányokat, a parlamenteket, a társadalmi szervezeteket és a világ közvéleményét, hogy emeljék fel tiltakozó szavukat és biztosítsák olyan rendszabályok foganatosítását, melyek egyrészt végetvetnek a Magyarországon dúló bosszúhadjáratalnak, másrészt a magyar nép világosan kifejezésre juttatott szándékának és az Egyesült Nemzetek Szervezete határozatainak megfelelő helyzetet teremtenek Magyarországon. Amíg

ez meg nem valósul, nemcsak a magyar nép tragédiája folytatódik, hanem a világ békéjéért felelős Egyesült Nemzetek Szervezetének tekintélye és maga a béke is veszélyben van.

Kik a Magyar Forradalmi Tanács tagjai?

Elnöke: Kéthly Anna; alelnökök: Kővágó József, Király Béla; főtitkár: Kiss Sándor.

Az Intézőbizottság tagjai: Adorján József, Auer Pál, Bede Béla, Benjámín Olivér, Benkő Zoltán, Boross Lajos, Faludy György, Hajdu-Németh Lajos, Horváth János, Jankovich István, Jónás Pál, Kéthly Anna, Király Béla, Kishán Jenő, Kiss Sándor, Kovács Imre, Kovács K. Zoltán, Kővágó József, Nagy Ferenc, Nagy János, Osváth György, Radics József, Raksányi Árpád, B. Rácz István, Szabó György, Sz. Szabó Pál, Szélig Imre, Sztáray Zoltán, Varga József, Varga László.

A tagnévsor: Kéthly Anna, Kővágó József, Király Béla (elnökség); Adorján József, Auer Pál, B. Rácz István, Nagy Ferenc, Szabó Miklós (Kisgazdapárt); Bede Béla, Benjámín Olivér, Gábori György, Kishán Jenő, Szélig Imre (Szociáldemokrata Párt); Benkő Zoltán, Boross Lajos, Füzessi István, Kovács Imre, Sz. Szabó Pál (Petőfi Párt); Balázs Tibor, Jenőffy Nándor, Hajdu-Németh Lajos, Kovács K. Zoltán, Radics József, Raksányi Árpád (Keresztény Demokrata Párt); Aykler Zsigmond, Jónás Pál, Nagy Balázs, Prágay Dezső (Petőfi Kör); Halászi József, Horváth János, Kiss Sándor (Parasztszövetség); Szabó György, Vadász Kornél, Varga László (Munkástanácsok); Gáthi Róbert, Nyeste Zoltán, Sztáray Zoltán (Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottsága); Faludy György, Ignóty Pál (Írószövetség); Jankovich István, Molnár Ferenc, Osváth György (Egyetemi Forradalmi Bizottság); Bondor Vilmos, Egri György, Nagy János, P. Végvári Vazul (Fegyveres Erők); Radocsay Lászlóné, Varga József (Politikai Üldözöttek Szövetsége); Dénes Tibor, Juhász József (Magyar Színjátszó Társaság); Török István, Zala György (Fővárosi Nemzeti Bizottság).

TUDÓSAINK KÜLFÖLDÖN

Magyar tudósok s szakemberek Amerikában

A WASHINGTON STAR 1957, II. 17-én cikksorozatát kezdett „Az Amerikában lévő magyar menekültek közt sok tudós van” címmel. Az első lapon közölt s a sorozatot elindító cikk többek közt ezt tartalmazza:

„Ez az ország Magyarország kiemelkedő szellemi embereinek komoly hányadát kapja... Magyarország mindig vezetőserepet vitt tudományos kutatás terén. Főleg a mérnökök közül többen azonnal ötszámjegyű fizetéses állásokat kapnak, amint megérkeznek a Camp Kilmerbe... Sok menekültnek doktorátusa van a magyar egyetemekről, melyeket már régóta úgy tartanak számon, mint amelyek a világ legjobb egyetemei közé tartoznak. Dr. Wallace W. Atwood szerint, aki az amerikai National Academy of Sciences külföldi kapcsolatok osztályának vezetője, több mint 500 nagy képzettségű egyént találtak a menekültek közt.

Fontos tény, hangsúlyozza Dr. Atwood, hogy az összes fiatal magyar tudós különösen matematikában kapott jó alapokat — épp amiben az amerikai tudósok közt nagy a hiány. Ez annak köszönhető, hogy a magyar elemi iskolákban erre a tárgyra igen nagy súlyt fektetnek.“

„Tudomány-történel és annak legutóbbi veszteségei“ címmel Claudius F. Mayer cikket irt a MILITARY MEDICINE 1957, II-i számába.

„Az orvostudomány történetének a területén — írja a washingtoni folyóirat — az érdekesebb nemzetközi események közé tartozik az Országos Orvostörténeli Könyvtár alapítása Magyarországon, Budapesten, 1951-ben. Több mint ezer évi fennállása után, a háborúban

töltött évszázadok sok pusztítása ellenére, Magyarország még mindig bővelkedik értékes kulturális ereklyékben s az orvostudomány okmányaiban, amelyeket ez az egyedülálló könyvtár igyekszik összegyűjteni s megőrizni.

Nemrég, 1955-ben, az új könyvtár nyomtatott folyóiratot indított meg COMMUNICATIONES EX BIBLIOTHECA HISTORIAE MEDICAE HUNGARICA címmel.“

A cikk ismerteti a magyar folyóirat több számát, majd az orvostudomány veszteségei közt a következő magyarokat sorolja fel: Magyary-Kossa Gyula (1865-1944), Patáki Jenő (1857-1944), Ernyey József (1874-1945), Rapaich Raymond (1884-1954).

Bakay Lajos

tudományos műve, „The blood-brain barrier, with special regard to the use of radioactive isotopes“, nemrég jelent meg (Springfield, Ill., Thomas, c1956, 154 old.)

Gábrriel Asztrik

professzor a Francia Becsületrend lovagjává nevezték ki a francia-magyar s magyar-francia barátság érdekében tett sokéves szolgálataiért. 1956, I-i számunkban ismertett könyve, „Student Life in Ave Maria College, Mediaeval Paris“, elnyerte a Francia Akadémia Thorlet-díját. „Martin de Bereck, Receptor, Proctor and Rector at the University of Paris (1423-1432)“ c. tanulmánya 1956 végén jelent meg az indianai Notre Dame-i egyetem Középkori Intézetének kiadásában. A tanulmány az egyetlen magyar-ról szól, aki egy személyben töltötte be mind a három magas méltóságot.

Gallus Sándort

a victoriái Anthropológiai Egyesület elnökévé vál asztotta. Az egyesületben nemrég Edvi Illés István

előadást tartott a magyar népzene-ről.

Kertész István

professzor volt a vezetője a Notre Dame-i egyetem (Notre Dame, Indiana) Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága által rendezett „What America Stands For“ c. vitának március 29-30-án. Kertész István professzor hasonló című könyve rövidesen megjelenik, melyet M. A. Fitzsimons-szal, mint társszerzővel együtt irt. Ugyancsak ők ketten a szerzői a „Diplomacy in a Changing World“ c. műnek. Kertész István egy további előkészületben lévő műve: „Challenges and Responses of American Diplomacy in the Post-war World“. Nemrég jelent meg az ő szerkesztésében a „The Fate of East Central Europe“ c. mű, melynek ismertetésére még visszatérünk.

Kiss József

orientalista, aki nemrég menekült Magyarországról, Japánba ment előadókorútra.

Neumann János

a magyar tudomány büszkesége, századunk egyik legnagyobb matematikusa, február 8-án meghalt Washingtonban. A WASHINGTON POST (57. II. 9.) kéthasábos nekrológiát így kezdi:

„John von Neumann, az Atom-energiabizottság tagja, a magyar születésű emberi agy az elektromos agy mögött, mely az atombombát lehetővé tette, 53 éves korában rákban meghalt a Walter Reed katonai kórházban.“

A NEWSWEEK (57. II. 18.) „Egy géniusz költözött el“ címmel ezt írja: „A férfiak, akiknek köszönhető, hogy technikai téren a világot biztosan vezetik a nukleáris erők s komplex számológépek korszakába, elvesztették elismert vezetőjüket az elmúlt héten. Dr. John von Neumann, akit mint matematikust, mind a tudomány mélységei-

BEISMERIK

A MAGYARORSZÁG c. új Kádár-lap hosszú cikkben tárgyalja az írók ellenálását és az ellenük alkalmazott megtorlást.

„A kormány január 17-én — írja a lap 1957, III. 6-i száma — felfüggesztelte a Magyar Írók Szövetségének működését, majd néhány nappal később őrizetbe vettek öt író és két újságíró... Az írók egy részének bomlasztó ideológiai munkája a fegyveres ellenforradalom szerves előkészítő részének bizonyult..."

Az Írószövetség december 28-án tartott közgyűlésének vitája és az őrizetbe vett írók tevékenysége (sztrájkra buzdító felhívások, uszító róplapok készítése, személyes sztrájk-agitáció a gyárakban, stb.) kétségtelenül igazolja az ellenzék ellen alkalmazott rendszabályok szükségességét. A közgyűlés lényegében egyetlen politikai kérdéssel foglalkozott: forradalom vagy ellenforradalom volt-e az, ami Magyarországon 1956, október 23-a és november 4-e között lejajlott?

Ebben a kérdésben a párt ideiglenes intéző bizottsága már december 5-én megállapította, hogy Magyarországon ellenforradalom volt. Az összegyűlt írók többsége ezzel szemben egy kézfelemeléssel elfogadott patélikus nyilatkozatban kimond-

ta, hogy szerintük Magyarországon 1956 október-novemberében igenis „forradalom” volt... „Mindenkül óvunk attól a téves ítélettől, hogy a szocializmus vívmányait kiirtotta volna a forradalom” — mondja a nyilatkozat.

Déry Tibor, az ellenzéki írók egyik vezetője mint az igazságot osztó Zeus az Olympuson, egy kijelentéssel és egy hasonlattal „eltörölte” az ellenforradalmat, mondván: „...nem volt ellenforradalom... az árnyak irányát vajon a szenny szabja-e meg, amelyet magával sodor?”

A lap egy másik cikkéből, melyet Bölöni György, az új író-vezér, irt, kiderül az is, hány tagból állott az „ellenzéki írók” csoportja: (A december 28-i ülés után) „az Írószövetség vezetősége azzal sietett táviratilag letorkolni éppen engem a LES LETTRES FRANÇAISES olvasói előtt, hogy 250 magyar író ellenében csak hatodmagammal vagyunk egy véleményen az októberi események ellenforradalmi jellegének megítélésében.”

Ajándékozzon könyvet amerikai barátainak!

Madách: The Tragedy of Man . . . \$ 3.20

Hungarian Poetry, ed. by E. F. Kunz \$ 3.20

Hungaria Album \$ 3.—

Megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

nek, mind a praktikus oldalának megragadása terén virtuálisan senki sem tudott ebből a generációból elérni, meghalt... Evekkel mások előtt előre látta a számológépek jelentőségét a hidrogén-bomba tervezése, a meteorológia és a tudomány minden ága szempontjából — és hozzálátott elkészítésükhöz.”

Rozsály Ferenc

piarista, a washingtoni Catholic University of America filozófia-professzora, 1957, III. 3-án hirtelen elhunyt.

Rozsnyay Balázs

most menekült fiatal magyar tudósunk, a Californiai Egyetemen, Berkeley-ben, Teller Ede asszisztense lett.

Szent-Györgyi Albert

„Science, Ethics and Politics” címmel irt tanulmányt a SCIENCE c. amerikai tudományos folyóirat 1957. II. 8-is számába.

Teleki Géza

professzor a washingtoni George Washington Egyetem Geológiai Intézetét szervezi. Kinevezték az Intézet (Department) vezető tanárává.

Teller Ede

a „hidrogénbomba atyja”, 1957, II. 15-én Washingtonban az amerikai légügyi vezetők előtt tartott előadásában kijelentette, hogy 10 év múlva Oroszország fog vezetni Amerika előtt tudományos téren, az Egyesült Államokban tapasztalható

„a-intellektuális” beállítottság miatt.

Teller Ede március végén elnyerte a Priestley emlékdíjat, „az emberiségnek tett kiemelkedő szolgálataiért a fizika terén”.

(Washington Post, 57. II. 16.)

Valkó László

mint a Washington State College „Agricultural Economics” professzora, igen széleskörű működést fejt ki. „A szövetkezési törvényhozás nemzetközi kézikönyve” c. műve a világ minden táján elismerő bírálatban részesült. Nemrég olaszra is lefordították. Számos tanulmánya s kézikönyve jelent meg a Washington állambeli mezőgazdasági szövetkezetekről.

THE WORLD'S FINEST...

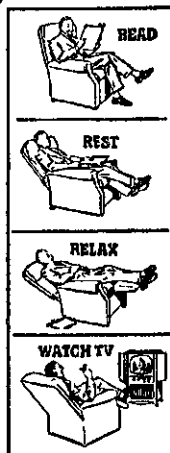
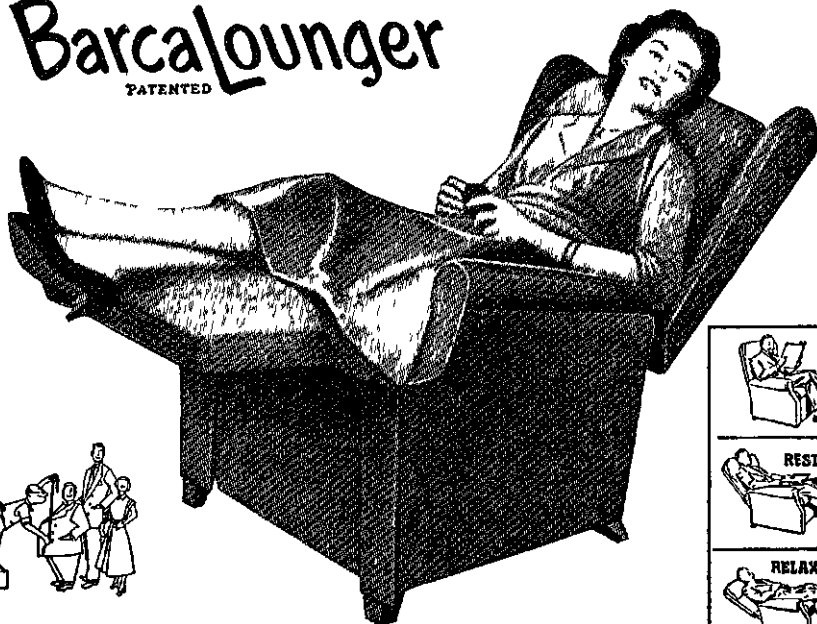
MOST COMFORTABLE RECLINING CHAIR

THE ONE
AND ONLY

No other chair can come close to the quality and comfort of a BarcaLounger. It's a handsome chair, built by expert craftsmen, and features "Floating Comfort". The back-rest, seat and leg-rest are synchronized to cradle your body automatically in any position from sitting to full reclining ... without knobs or levers.

BarcaLounger

PATENTED

WHAT SIZE CHAIR
DO YOU WEAR?

BarcaLoungers come in sizes and styles to suit everyone. In beautiful fabrics, plastics and genuine top-grain leathers. Plain or pillow backs. Be sure you get a correct fit!

At your favorite furniture or department store!

BUILT BY BARCALO OF BUFFALO

OUR REPUTATION IN THE WORLD

English Summary by G. B. Grosschmid, Duquesne University

The first article, „An Anniversary“, recalls a partly forgotten, yet important event in post-war history.

Ten years ago Hungary had some eventful days — though hardly noticed by the world. A so-called „conspiracy“ case shook the very foundations of the political life and started the complete annihilation of the democratic parties. The trumped-up „conspiracy“, which started with the arrest of six people, by and by enveloped the majority party and finally led to the ouster of the Prime Minister.

This anniversary is rather significant, not only because it is proper to remember sacrifices of the so-called conspirators, but also because the „conspiracy“ taught Hungary a lesson. It is well to remember this lesson these days, when Hungarians are accused of being rash and extremely contemptuous of compromise. It is alleged that the Hungarian Revolution was annihilated because the Hungarians were unreasonable and unwilling to compromise. The anniversary of the „conspiracy“ reminds a too forgetful world that Hungary made an attempt to deal with Russia reasonably. In 1945 and 1946 Hungarians proved to be virtually Jobs, plundering, rape, systematic exploitation, and the insolence of a small communist minority — they took all in stride. They did not use violence, they did not strike back, their only weapon was diplomacy, persuasion, publicity and the ballot box. Even after victorious balloting, they spared the Russians' prestige and sensitivity. All these were to no avail. Through the „conspiracy“ case the Russians and the local hirelings destroyed the re-

sults of the election and all the tools of national politics.

After the experiences of early 1947, no one with a minimum sense of propriety could ask or expect the Hungarians to trust the Russians as partners in any agreement or political partnership. This is the lesson learned from the „conspiracy“.

*

The article, „How to Sooth Troubled Consciences“, can be summed up as follows:

While the Free World exhibited an almost unprecedented unanimous admiration for the Hungarian Revolution critical voices were by no means absent. Furthermore, certain trends could be observed which aimed at undercutting the great enthusiasm that peoples of the West entertained toward the heroism of the Hungarian fight for freedom. Such critical evaluations and attempts can be classified into five groups

a) early critics asserted that the Hungarian Revolution amounted to no more than a dogmatic — ideo-

logical struggle between two shades of Communist thinking;

b) attacks in the early days of the Revolution described its impending failure as a consequence of alleged counter-terror organized by the revolutionaries,

c) third, one can mention statements like that of President Eisenhower following the return of the Russians to Budapest and characterizing the Revolution as unwise,

d) critical treatment of the Hungarian Revolution enlarged upon point (c). It was alleged that the Hungarians themselves destroyed their success by overreaching themselves, i. e. by demanding full freedom instead of a modified form of Titoism,

e) the influx of refugees with the unavoidable friction was also a source of a number of articles and reports damaging the good will for Hungary and Hungarians at that time.

It is easy to show that these attacks were motivated by a desire to counteract the popular enthusiasm for the Hungarian Revolution, to

OMÁR KHÁJJÁM: RUBÁIJÁT

új magyar fordítása

Fordította: Sziklay Andor — Illusztrálta: Radó Antal

Míg az angol klasszikus FitzGerald-fordítások leghosszabbika 110 versből áll, ez a magyar fordítás közel 300-ból. Sziklay Andor fordítása különböző nyelvű kiadásokon kívül olyan perzsa kéziratokon is alapszik, amelyek versformájában sehol sem jelentek meg ezideig.

Ara díszes kartonkötésben: \$ 2.50 (postaköltség beleértve)

Egészborítóléses számozott díszkiadás a fordító és illusztrátor aláírásával \$ 5.—.

Megrendelhető az alábbi címen. Csekk, ill. készpénz beküldése esetén azonnal szállítjuk. (Postaköltség 10 cent)

OCCIDENTAL PRESS P. O. B. 1005, Washington 13, D. C.

IMMIGRANTS IN CANADA

Edited by John Kosa

Canadian Association for Adult Education
133 St. George Street, Toronto 5, Canada

Ara \$ 1.25

Nyolc tudós nyolc tanulmányát tartalmazza a kanadai bevándorlás és a bevándorló népcsoportok kérdéseiről

justify Western inaction and non-compliance with policies so loudly publicized in previous years. No doubt certain political groups and circles have a vested interest in effacing the memory of October 1956.

*

Prof. Lamont of Rutgers University writes that when he desired to add a few Hungarian novels to a course of fiction he is teaching, he discovered that only a few have been translated into English. In addition, all these books are out of print, even in the large university libraries one can find only some of them. He concludes:

„All this made me very sad at heart. I realized that had we Americans been able to read Hungarian fiction and had gotten to know the men and women characters who lived in its many great novels, we might have understood the problems of this country much sooner and have been able to do much more to help it in its gallant fight for freedom.“

*

We print the declaration of the Hungarian writers, in which they take side with the Hungarian revo-

lution and condemn Soviet intervention. The declaration was signed on December 28, 1956, by 237 members of the Association of Writers; 8 voted against it and 5 abstained. During January, the Association of Writers was dissolved by the puppet government who also had arrested some of the leading writers.

*

On January 7, 1957, the Hungarian Revolutionary Council was formed by some exiled leaders of the Revolution. We publish their declaration as well as the names of the members of the Council.

The WASHINGTON STAR (February 17, 1957) reports on the Hungarian scientists who seek refuge in the U. S.

„This country is getting a good deal of the cream of Hungary's brains... Hungary always has been a world leader in scientific research... The National Academy of Sciences has established a screening group (in Camp Kilmer) to determine the qualifications and find places for all the refugees who have at least college degrees. Many have doctorates from Hungarian universities which long have been recognized as among the best in the

Újra kapható a
HALOTTI BESZÉD

az első magyar nyelvemlék (1200 k.) pontos hasonmása.

A piros iniciáékkal, fekete betűkkel pergamensárga alapra nyomtatott „Halotti beszéd“ egyetlen magyar házából sem hiányozhat! Ara 50 cent. Küldje be kiadóhivatalunkba (HIRÜNK A VILÁGBAN, P. O. B. 1005, Washington 13, D. C.). Azonnal postázzuk.

world. Already, says Dr. Wallace W. Atwood, head of the academy's international relations section, more than 500 highly qualified individuals have been found.“

*

„Atomic Energy Commissioner John von Neumann“, writes THE WASHINGTON POST, February 9, 1957, „Hungarian-born human brain behind the electronic brains that made possible the atom bomb, died of cancer yesterday...“

NEWSWEEK devoted an article to him entitled, „Passing of a Genius“. It says:

„The men who have the technical responsibility of guiding the world safely into the era of nuclear forces, complex computers, and incredibly entangled human organizations, lost their acknowledged leader. Dr. John von Neumann, a mathematician whose grasp of both the profound and the practical was virtually unmatched in this generation died of cancer... Years before others, he foresaw the importance that computers would have for H-Bomb design, for meteorology and for every branch of science — and proceeded to design them.“

MAGYAR HANGLEMEZEK

kiadásában közreműködni kívánó kórusok zenekarok vezetői és a szabad világban élő magyar művészek irjanak a következő címre:

SOUND NEWS PRODUCTIONS
59, Bryanston St. Marble Arch,
LONDON, W. 1, ENGLAND

Hírünk a Világban

Editor: Csicsery-Rónay I., Szerkesztő
Washington, 13, D. C. P. O. Box 1005
U. S. A.